

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofdredactie: P. H. Schmitz S. J., Ignatius College Valkenburg (L.) Telef. 35. **Mederedacteurs:** te Maastricht: Jos. Cremers, Hertogsingel 10; J. Pagnier, Alex. Battalaan; G. H. Waage, Prof. Roerschstr. 4; te Beek (L.): F. J. H. M. Eyck. **Drukkerij v.h. Cl. Goffin**, Nieuwstr. 9, Maastricht. Tel. 45.

Verschijnt **Vrijdags** voor den eersten Woensdag der maand en wordt den Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 3.60 per jaar, afzonderlijke nummers 30 cent. Auteursrecht voorbehouden. ◆◆◆◆◆

INHOUD: Aankondiging Maand. Vergadering. — Nieuw lid. — Mededeeling van 't Bestuur. — Verslag maand. vergadering 2 Maart 1927. — H. Schmitz S. J. Revision der Phoridengattungen mit Beschreibung neuer Gattungen und Arten — Red., Boekbespreking. ◆◆◆◆◆

Maandelijksche Vergadering
op WOENSDAG 6 APRIL 1927
in het Natuurhistorisch Museum,
precies om 6 uur.

MEDEDEELING VAN HET BESTUUR.

Het Bestuur brengt ter kennis van de leden van het Nat. Hist. Gen., dat in 't vervolg de contributie voor het lidmaatschap en elke andere betaling kan worden gestort of overgemaakt op haar Postcheque- en Girorekening, onder no. 125366 Maastricht.

NIEUW LID.

Dr. Th. van der Born, Seminarie Ypelaar-Ginneken.

VERSLAG VAN DE MAANDELIJSCHE VERGADERING OP 2 MAART 1927.

Aanwezig de heeren: Jos. Cremers, Dr. J. v. d. Meer, C. Blankevoort, J. Rijk, N. v. d. Gugten, Aug. Kengen, L. Leysen, H. Schmitz S. J., F. v. Rummelen, F. v. Rummelen Jr., Br. Bernardus, M. Mommers, Ed. Nijst, H. Beekers, P. v. d. Linden, P. Vroom, J. Maessen en G. Waage.

Op verzoek van onzen voorzitter wordt de vergadering ditmaal geleid door Dr. J. v. d. Meer.

Deze heet de leden welkom, waarna 't woord gegeven wordt aan den heer **Pater Schmitz**. Deze laat circuleeren, vol. 26 van „Archivos do museu nacional do Rio de Janeiro”, welke publicatie wij in ruil verkrijgen voor ons „Maandblad” en het werk van Pater Th. Wulf „Lehrbuch der Physik”.

Pastoor **Kengen** toont eenige uit elkaar gehaalde uilenballen, de uitgebrakte, onverteerbare resten van eenige uilenmaaltijden. Eenige

beentjes en groote nagels benevens vele haren worden er in aangetroffen. De heer Waage zegt, dat Wageningen verleden jaar een verzoek publiceerde, om uilenballen te ontvangen.

De heer **Kengen** deelt verder mede, dat in de meeste voorhistorische „putten” op de Belvédère roode steenen zijn aangetroffen. Ze zijn waarschijnlijk kunstmatig gekleurd en lagen 20—30 M. diep tussehen houtskool. Nu is 't bekend, dat bij begrafenissen dieren werden geofferd. Is 't mogelijk, dat deze roode steenen dezelfde dienst verrichtten als 't bloed van de geofferde dieren? Als de menschen geen dieren hadden, dat ze dan toch iets roods meegaven? De **Voorzitter** meent, dat waar de bewoners groote jagers geweest zijn, men toch moeilijk kan aannemen, dat gebrek aan dieren de oorzaak geweest zou zijn, dat ze naar iets anders moesten omzien. De **Voorzitter** vraagt, waarom juist op Belvédère een nederzetting geweest is. De heer **Kengen** zegt, dat die plaats gunstig lag, hoog en toch dicht bij het water. De heer **Beckers** meent, dat we overal in Limburg nederzettingen vinden. Alleen waar de grond nog niet in cultuur genomen is, vindt men resten.

Rector **Cremers** deelt mede, dat te Voerendaal gevangen is een albino van een rat. Jammer genoeg, was 't dier al bijna geheel vergaan, voordat hij er de lucht van kreeg. Verder deelt hij mede, dat hij de bibliotheek verrijkt met 't prachtige werk van Leopold „Uit de Leerschool der Spade”. Vervolgens vertelt onze tijdelijk buiten functie gestelde Voorzitter, dat te Margraten in een kiezelgroeve een stuk geheel doorzichtig kwarts, zoo groot als een kipenei, gevonden is. Doorzichtig kwarts, z.g. Loehemer diamanten, zijn volgens **Klein**, die 3 kleine stukjes verzamelt heeft te Brunssum, zeldzaam in Z.-Limburg. Staring vermeldt, dat ze hier niet voorkomen. De vinder-eigenaar wil 't stuk echter niet afstaan, daar hij gelooft, dat het een echte diamant is!

De heer **Beckers** deelt 't volgende mede. In de buurt van Sittard vond hij op een profiel van 5½ M. diepte en 9 M. lengte verschillende met elkaar afwisselende lagen. Laagjes aangestilde grond en laagjes met plantenresten wisselden telkens met elkaar af. Wat kan dit toch zijn? Een put als overblijfsel van een oude boring is 't niet. De heer **Blankevoort** kan dit bevestigen. Pater **Schmitz** merkt op, dat in de buurt van Sittard, en wel in 't veld tusschen Sittard en Limbricht, in 't begin van de 19e eeuw veel Fransche soldaten zijn begraven. Kan 't een massa-graf zijn? Dr. **Beckers** gelooft dit niet, immers beenderresten vond hij niet. Een oplossing kan geen der aanwezigen geven.

De heer **Blankevoort** deelt mede, dat hem ter oore gekomen is, dat fossielen uit een Boring te Vlodrop in handen zijn gekomen van niet-deskundigen. Na eenige moeite is 't hem gelukt, de toezegging te verkrijgen, dat de mooiste exemplaren gezonden zullen worden naar 't Museum.

Rector **Cremers** deelt mede, dat Prof. Bonema uit Groningen, op diens verzoek, materiaal is toegezonden uit Maastrichter Krijt, waar-

in zich Ostracoden en Foraminiferen bevinden. Ons Museum komt hoe langer hoe meer in een centrum van belangstelling te staan, 't geen zeer verheugend is. Tot blijdschap stemt ook de toezegging van één der Directeuren van een afgraving te Tegelen, dat al 't materiaal gereserveerd zal blijven voor 't Museum.

De heer **Mommers** deelt mede, dat in 't Geuldal geregeld gevallen van distomatose, d.i. een ziekte vooral bij schapen voorkomend en veroorzaakt door de Leverbot, voorkomen. Zoo ook nu weer te Meerssen, met doodelijken afloop. Kan er nu verband bestaan tusschen overstroming en deze ziekte?

De heer **Waage** antwoordt, dat 't een bekend feit is, dat in vochtige weilanden veel meer gevallen voorkomen van Distomatose, dan in droge streken; immers, de kleine poelslak, waarin de Leverbot een deel van zijn leven doorbrengt heeft dan een uitgebreider gebied. Bovendien hebben de twee vrije ontwikkelingsstadia een vochtig milieu noodig.

Nadat de heer **Rijk** verzocht heeft, verzoeken van de leden om toezending van materiaal, na eenige maanden geregeld te herhalen, sluit de Voorzitter te 8 uur de vergadering.

Revision der Phoridengattungen

mit Beschreibung neuer Gattungen und Arten

von

H. SCHMITZ S.J.

I. *Chaetoneurophora* Malloch.

Malloch, in: Proc. U. S. Nat. Mus. Vol. 43 (1912) p. 422. Syn. *Chaetoneura* Mall. 1909 nec Feld 1862 (Lepid.). Nicht synonym ist *Aneurina* Lioy 1864 und *Trisometopia* Lioy 1864, wie bereits gezeigt wurde. Genotypus *Phora urbana* Meig. parim, Zett., Schin.

Ausführliche Gattungsdiagnose bei Lundbeck 1922 p. 92. Zu bemerken ist, dass sowohl an den Vorder- als auch an den Mitteltibien mehr als eine dorsale Borste vorkommen kann. Bei Lundbeck findet man auch Biologisches und Angaben über die Puparien gewisser Arten, sowie Abbildungen der ausstülpbaren Organe am Hinterleib von *Ch. thoracica* ♀.

Die Gattung wird von vielen Autoren nach Brues' Vorgang an die Spitze der Phoriden gestellt. Sie ist auch wohl sicher eine der verhältnissmässig ursprünglichsten. Man sieht dies an der starken Beborstung der Schienen, der Behaarung der 3. Längsader, dem Bau der Malpighischen Gefässe. Bei mehreren Arten sah ich auch an der Basis der Taster ein plattenförmiges, am Rande beborstetes Maxillenrudiment. Bei allen lässt sich die kreuzborstenähn-

liche Anordnung der Stirnhaare zu beiden Seiten der Stirnmediane beobachten. Das Männchen von *Ch. thoracica* hat an der Vorderseite der Hinterschenkel ein sonst nirgends beobachtetes Sinnesorgan (ovaler feinbehaarter blassgelber Fleck).

Zu *Chaetoneurophora* gehören die grössten Vertreter der Familie in Europa. Die grössten Individuen von *Ch. thoracica* und *setigera* werden auch von Phoriden anderer Weltteile kaum übertroffen.

Es sind bis jetzt vier Arten aus Europa und sechs aus Nord-Amerika bekannt. Die Varietät *claripennis* Beck, ♂, ist die Type *Ch. thoracica* selbst, wie Lundbeck 1922 p. 101 mit Recht behauptet. Zwei der europäischen Arten sollen auch in N. Amerika vorkommen.

Zu den vier Europäern (*urbana*, *thoracica*, *curvica*, *unispinosa*) kommt als fünfte *setigera* Loew. Loew's *Phora setigera* (in: Ztschft f. d. ges. Naturw. N. F. Vol. IX [1874] p. 420) galt bislang als *Species incerta*. Ich lernte aber in der Sammlung des Wiener Naturh. Museums eine *Chaetoneurophora*-Art kennen, die der Loew'schen Beschreibung so gut entspricht, dass die Identität kaum bezweifelt werden kann. Die dürf-